

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 338.242

*Семенов В.Ф.,
д.е.н. проф. кафедри менеджменту та управління проектами,
Чекулаєва О.Д.,
асистент кафедри економіки підприємства,
Одеська державна академія будівництва і архітектури*

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БУДІВЕЛЬНОЇ СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. Розвиток будівельної галузі відображає рівень економічного становища країни. Від якісного макроекономічного впливу і тісноти взаємозв'язків учасників будівельної інфраструктури залежить розв'язання проблем забезпеченості населення країни житлом, об'єктами соціального, культурного, оздоровчого та іншого призначення. Тому дедалі зростає необхідність інституційних змін у контексті інноваційного розвитку будівельної сфери економіки в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні аспекти розвитку національної економіки розглянуті в роботах таких науковців, як І. Запатріна, О. Кучеренко, О. Собкевич, О. Шевченко та інших. Розв'язання проблем інфраструктурного забезпечення в умовах становлення ринкової економіки започатковано в роботах А. Мазаракі, О. Амоші. Як інноваційний шлях розвитку економіки і, зокрема, будівельної сфери, у наукових працях І. Брижань, С. Ілляшенка, С. Соколенка запропоновано створення кластерів, або кластеризація. Зміцнення галузевого потенціалу та державного регулювання секторів господарського комплексу, зокрема будівництва, знайшли відображення у працях І. Бережної, В. Лишиленка, Ю. Панібратова, І. Радіонової, В. Семенова тощо. Невирішеною раніше частиною загальної проблеми економічного розвитку будівельної сфери національної економіки України є регулювання інституційних змін, особливо в умовах розвитку і нарощення її інноваційного потенціалу.

Постановка завдання. Головною метою роботи є дослідити і запропонувати таку модель взаємодії інституцій різних рівнів, що призведе до ефективного інноваційного розвитку будівельної сфери економіки країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Трансформація національних моделей економічного розвитку, державна регуляторна політика в забезпеченні відтворювальних процесів, державно-приватне партнерство у формуванні конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації стали ключовою проблемою сьогодення, що потребує поетапного розв'язання [1, с. 24]. При цьому найслабкішим місцем виявляється структурна розбалансованість будівельного комплексу. Його деформованість, високий рівень енерго- та капіталоємності будівельного виробництва успадковані від попередньої адміністративної системи.

За роки проведення реформ істотно поглибилася диспропорція у розвитку будівельної індустрії за регіонами. Застаріла і вузькоспеціалізована економічна база будівництва на більшості територій держави не відповідає сучасним темпам розвитку галузі в її індустріальних центрах і не використовує весь наявний потенціал.

Будівельна сфера національної економіки має певні перешкоди розвитку: при недостатній платоспроможності внутрішнього ринку значний вплив на ситуацію мають зовнішні фактори – залежність від кон'юнктури міжнародного ринку, нестабільне постачання, відсутність динаміки цін на енергоносії та інші фактори, що негативно впливають на ефективність діяльності будівельних підприємств.

Складність вирішення зазначених питань склалася через відсутність інформаційно-комунікаційної складової розвитку будівельної сфери економіки, формальну безпеку та якість

продукції національного виробника, обмеженість інноваційного розвитку будівництва в Україні, наявність проблем природокористування і відведення територій під забудову тощо.

Звідси постає потреба у створенні ефективного механізму адаптації існуючих організаційних структур будівельної галузі до сучасних вимог розвитку потенційних прогресивних партнерів країни. Отже, необхідно підвищення ефективності державного стимулювання розвитку будівельної сфери на основі більш повного використання її наукового, інтелектуального, економічного, трудового, та іншого потенціалу.

Разом з тим, науково-інтелектуальний потенціал національного господарства мало інтегрований у виробничу і невиробничу сферу, відсутній механізм впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок у практичну діяльність окремих підприємств. Тому імовірніше розпочати впровадження інновацій у будівельну сферу економічної діяльності, яка здатна акумулювати інвестиційні ресурси, а також спроможна до інституційних перетворень завдяки наявній інфраструктурі і нагальній потребі у стимулюванні розвитку [2, с. 116]. Інституційні зміни повинні спрямовуватись на створення ефективної інноваційної системи взаємодії установ, підприємств та організацій у будівельній сфері, зокрема, у вигляді кластерів [3, с. 268]. Для їх створення необхідно узгодження дій державних інститутів з суб'єктами будівельної інфраструктури, а саме підприємствами будівельної галузі, вищими навчальними закладами, проектними інститутами, банками і фінансовими установами, консалтинговими службами тощо, з метою стимулювання інноваційного та економічного розвитку галузі.

На сьогодні в Україні розроблені проекти нормативно-правових актів з формування засад державної політики у сфері кластеризації, але і досі вони залишаються не затвердженими, а існуюча модель взаємозв'язків у будівельній сфері не відповідає нормативній категорії кластеру, про яку йдеться у Державній стратегії регіонального розвитку [4]. Наявними є низка проблем, що стримують створення та розвиток будівельних кластерів та потребують термінового рішення. Створення кластерів будівельного виробництва можливо лише за умови активізації державної політики у сфері кластеризації та створення сприятливого макроекономічного, інформаційного та правового середовища. Необхідно побудувати надійну інформаційну платформу для розвитку кластерів, здійснювати ретельний аналіз та коригування кластерної політики на кожній стадії кластерного процесу, об'єднувати зусилля держави, приватного сектору і громадських організацій щодо сприяння розвитку кластерів в Україні [5].

Стимулювання реалізації кластерних ініціатив потребує створення нової інституційної фінансової структури – спеціального Державного фонду регіонального розвитку. Інноваційний потенціал фонду повною мірою слід використати для цільової фінансової підтримки проектів, що ґрунтуються на застосуванні переваг регіонального та міжрегіонального співробітництва.

Мобілізацію наявних на місцевому рівні матеріальних, фінансових і людських ресурсів повинні створювати агенції або фонди регіонального розвитку, що широко зарекомендували себе у світі як інститути, діяльність яких спрямована на віднайдення механізму оптимального поєднання державних, регіональних та місцевих ініціатив з інтересами приватного сектору в межах окремої території на основі узгодження пріоритетів загальнонаціонального та регіонального розвитку, децентралізації та залучення громадськості до вирішення нагальних проблем економічного розвитку.

Європейський досвід свідчить: налагоджена діяльність агенцій регіонального розвитку, їх тісна взаємодія з усіма рівнями регіональної влади, громадськістю, представниками підприємницького середовища, бізнес-структур сприяє досягненню синергетичного ефекту, адже дозволяє цілісно врахувати потреби та можливості галузей національної економіки [6, с.166-172].

Інструментом підвищення ефективності використання потенціалу будівельної сфери актуальним може бути створення кластеру, що має об'єднувати зусилля усіх елементів будівельної інфраструктури, включаючи суб'єкти ринкового і державного регулювання й також фінансового забезпечення і науково-інтелектуального розвитку [7]. Інституційну модель взаємодії учасників будівельного кластеру можна представити у вигляді шахової матриці (табл. 1).

Інституційна модель взаємодії учасників будівельного кластеру
Таблиця 1

Консалтингові служби	Банки, фінансові установи	ВНЗи, проектні інститути	Буді-вельні підприємства	1	Учасники моделі
Сприяння у пошуках інвесторів та способах реалізації продукції	Ініціація механізму видачі будівельного кредиту; фінансове забезпечення	Виконання замовлень розробки нових будматеріалів, машин та будівельне проектування	Об'єднання активів в рамках договорних взаємовідносин	2	Будівельні підприємства
Інформаційне забезпечення трансферу технологій, сприяння міжнародному співробітництву	Участь у венчурному фінансуванні, пільгове кредитування	Проведення науково-дослідних та проектно-дослідницьких робіт, трансфер технологій	Розробка нових будматеріалів, машин та будівельне проектування за новими технологіями	3	ВНЗи, проектні інститути
Проведення моніторингу інноваційних будівельних проектів, проведення тендерів	Об'єднання фінансового потенціалу з метою ініціації масштабних будівельних проектів	Участь у венчурному фінансуванні, пільгове кредитування	Ініціація механізму видачі будівельного кредиту; фінансове забезпечення	4	Банки, фінансові установи
Об'єднання капіталу, знань, досвіду	Проведення моніторингу інноваційних будівельних проектів, проведення тендерів	Інформаційне забезпечення трансферу технологій, сприяння міжнародному співробітництву	Сприяння у пошуках інвесторів та способах реалізації продукції	5	Консал-тингові служби
Сприяння інноваційному розвитку будівництва в регіоні	Реалізація програми реконструкції і територіального розвитку регіону	Розробка концепції і програми реконструкції і територіального розвитку регіону	Оцінка відповідності, стандартизація, нормування та експертиза проектів, установ	6	Мінрегіон
Створення єдиної регіональної відкритої бази інвестиційно-інноваційних контрактів у будівництві	Створення умов для інвестиційного розвитку регіону	Виконання програми реконструкції і територіального розвитку регіону	Розробка містобудівних схем, схеми функціонального зонінгу територій; тощо	7	Облграда
Надання податкових і митних пільг за участь у інноваційному розвитку будівництва	Надання податкових пільг при фінансуванні і кредитуванні інноваційних будівельних проектів	Фінансування державних програм, надання податкових і митних пільг	Фінансування державних програм, пільгове оподаткування при виконанні інноваційних проектів	8	Контро-люючі органи
Ознайомлення з новинами на будівельному ринку, маркетингові дослідження	Участь у іпотечному кредитуванні, пільгові позики на придбання об'єктів з ноу-хау	x	Інвестування, розвиток малого, середнього бізнесу, поліпшення житлових умов та умов праці.	9	Кінцевий споживач

Кінцевий споживач	Контролюючі органи	Облрада	Мінрегіон	1
Інвестування, розвиток малого, середнього бізнесу, поліпшення житлових умов та умов праці.	Фінансування державних програм, пільгове оподаткування при виконанні інноваційних проектів	Розробка містобудівних схем, схеми функціонального зонінгу територій; тощо	Оцінка відповідності, стандартизація, нормування та експертиза проектів, установ	2
x	Фінансування державних програм, надання податкових і митних пільг	Виконання програми реконструкції і територіального розвитку регіону	Розробка концепції і програми реконструкції і територіального розвитку регіону	3
Участь у іпотечному кредитуванні, пільгові позики на придбання об'єктів з ноу-хау	Надання податкових пільг при фінансуванні і кредитуванні інноваційних будівельних проектів	Створення умов для інвестиційного розвитку регіону	Реалізація програми реконструкції і територіального розвитку регіону	4
Ознайомлення з новинами на будівельному ринку, маркетингові дослідження	Надання податкових і митних пільг за участь у інноваційному розвитку будівництва	Створення єдиної регіональної відкритої бази інвестиційно-інноваційних контрактів у будівництві	Сприяння інноваційному розвитку будівництва в регіоні	5
x	<u>Агенція фонду регіонального розвитку</u>			6
Захист прав споживачів, забезпечення земельно-господарського балансу територій	Основне призначення – виявлення потреби в об'єктах соціальної інфраструктури, здійснення функцій замовника-інвестора будівництва, проведення моніторингу будівельних інновацій, створення умов та мотивації запровадження новин у будівельне виробництво, забезпечення прозорості тендерного відбору інноваційних будівельних проектів, фінансове забезпечення будівництва пріоритетних об'єктів, проведення ревізії інвестиційних будівельних контрактів			7
Надання податкових і митних пільг за умов придбання інноваційних об'єктів будівництва				8
Розвиток підприємницького сектору, створення товариств власників житла, розширення соціальної інфраструктури	Надання податкових і митних пільг за умов придбання інноваційних об'єктів будівництва	Захист прав споживачів, забезпечення земельно-господарського балансу територій	x	9

Інвестиційно-інноваційному розвитку, об'єднанню активів в межах договірних взаємовідносин суб'єктів будівельної сфери сприятиме співпраця будівельних підприємств, таких як виробники будівельних матеріалів, виконавці будівельних робіт, розробники будівельних машин та обладнання тощо.

Стати учасниками будівельного кластеру пропонується таким інституціям, як ВНЗ, проектні інститути, виставкові комплекси, консалтингові служби, тренінгові центри. Завдяки залученню інтелектуальних та науково-технічних активів вказаних організацій в кластеризацію будівельного виробництва, пошириться розробка нових будматеріалів, будівельних машин та обладнання, проектів за новими технологіями і світовими стандартами будівельного виробництва. Співпраця освітніх структур з підприємницьким сектором забезпечить сумісне проведення науково-дослідних та проектно-дослідницьких робіт, забезпечить обмін досвідом і трансфер технологій у процес будівництва і споживання.

Водночас провідне місце у інвестиційно-інноваційному забезпеченні розвитку будівництва належить комерційним банкам і фінансовим установам, що здатні приймати участь у венчурному фінансуванні проектів галузевого мезокластеру, надавати кредити і позики за пільговими умовами виробникам і споживачам новітніх технологій, стимулюючи запровадження будівельних інновацій у всі сфери життєдіяльності суспільства. Об'єднання фінансового потенціалу декількох кредитних установ призведе до ініціації і реалізації масштабних будівельних інноваційних проектів [8].

Слід враховувати, що процес інвестиційного забезпечення інноваційних будівельних проектів як правило уповільнюється завдяки складності вибору між оферентами, що претендують на фінансові ресурси. Тому інституції всіх рівнів повинні створити єдину систему тендерного відбору і делегувати обов'язки щодо проведення конкурсів на консалтингові служби, які завдяки своїй інформаційній обізнаності здатні об'єднати досвід і можливості будівельних підприємств, ВНЗів, проектних організацій та кредитних установ.

Запропонована модель інституційних взаємозв'язків у будівельній сфері національного господарства потребує відповідного кадрового забезпечення, зокрема: створення ефективної системи підготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб органів місцевого самоврядування; розроблення демократичного і прозорого порядку відбору пріоритетних проектів для забудови територій; залучення молоді та досвідчених фахівців до роботи за новоствореною моделлю будівельного кластеру.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, державне регулювання економічного розвитку сфери будівництва сприятиме нагромадженню довгострокових факторів розвитку – становлення нових і витіснення старих видів виробництва будівельних матеріалів, накопичення капіталу і стимулювання продуктивних інвестицій, заохочення інноваційного розвитку. Нагальним для інноваційного розвитку сфери будівництва є збалансований взаємозв'язок інституцій всіх рівнів відповідно до сучасних світових стандартів. Співпраця суб'єктів будівельної сфери стане приводом для створення якісно нових форм організації і управління, здатних скерувати будівельну сферу на шлях інноваційного розвитку. Впровадження запропонованої у статті інституційної моделі взаємодії учасників будівельної сфери сприятиме створенню кластерів будівельного виробництва, особливо на територіях пріоритетного економічного розвитку.

Бібліографічний список

1. Інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку національної економіки : [збірник наукових праць] / [відп. ред. Сухоруков А. І. та ін.]. – Київ : Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2004. – 139 с.
2. Семенов В. Ф. Використання потенціалу нової економіки при формуванні регіональних інноваційних структур : [монографія] / В. Ф. Семенов, О. В. Басюк. – Одеса: Атлант, 2013. – 356 с.
3. Институциональная экономика : [учеб. пособ.] / [Под рук. академика Д. С. Львова]. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 318 с.
4. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року : Постанова № 1001 від 21.07.06р. / Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF/page>

5. Федулова Л. Концептуальні модель інноваційної стратегії України / Л. Федулова // Економіка і прогнозування. – 2012. – № 1. – С. 87-100.
6. Норт Д. Інститути, інституційна зміна, функціональна економіка / Д. Норт ; [пер с англ. А. Н. Нестеренко]. – К. : Основи, 2000. – 198 с.
7. Семенов В. Ф. Інноваційна стратегія ефективного використання економічного потенціалу регіону / В. Ф. Семенов // Формування ринкової економіки : [збірник наукових праць], у 2-х ч. – К. : КНЕУ, 2011. – Ч. 1. – С. 46-55.
8. Klein Peter G. New Institutional Economics / Peter G. Klein // Encyclopedia of Law and Economics. – pp. 456-489. [Electronic resource]. – Available from : <http://encyclo.findlaw.com/0530book.pdf>.

References

1. Sukhorukov, A. I. (2004), *Investytsiino-innovatsiina stratehiia rozvytku natsionalnoi ekonomiky* [Investment and innovation strategy of the national economy], Collected Works, Obiednanyi instytut ekonomiky NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine, 139 p.
2. Semenov, V. F. and Basiuk, A. V. (2013), *Vykorystannia potentsialu novoi ekonomiky pry formuvanni regionalnykh innovatsiinykh struktur* [Using the potential of the new economy in the formation of regional innovation structures of organization and management], monograph, Odessa, Ukraine, 356 p.
3. Lvov, D. S. (2001), *Institutsionalnaia ekonomika* [Institutional Economics], Infra-M, Moscow, Russia, 318 p.
4. *Derzhavna strategiia regionalnogo rozvytku na period do 2015 roku* (2006), [National Regional Development Strategy for the period 2015], pp 15-64, available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF/page> (access date 27.02.14)
5. Fedulova, L. (2012), "Conceptual model innovation strategy of Ukraine", *Ekonomika i prognozuvannia*, no. 1, pp. 87-100.
6. Nort, D. (2000), *Instytuty, instytutsiina zmina, funktsionalna ekonomika* [Institutions, Institutional Change and Economic Performance], Translated by A. N. Nesterenko, Osnovy, Kiev, Ukraine, 198 p.
7. Semenov, V. F. (2011), "Innovative Strategies for effective use of the economic potential of a region", *Formuvannia rynkovoї ekonomiky* [Formation of a market economy], *Zbirnyk naukovykh prats v 2 vol.*, KNEU, Ukraine, pp. 46-55.
8. Klein, Peter G. New Institutional Economics, Encyclopedia of Law and Economics, pp. 456–489, available at: <http://encyclo.findlaw.com/0530book.pdf>. (access date 27.02.14)

Семенов В.Ф., Чекулаєва О.Д. ІНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БУДІВЕЛЬНОЇ СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Мета. Мета статті – дослідити і запропонувати таку модель взаємодії інституцій різних рівнів, що призведе до ефективного інноваційного розвитку будівельної сфери економіки країни.

Методика дослідження. Теоретичну і методологічну основу даного дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні економічні методи пізнання явищ і процесів. Методичною основою даного дослідження є загальнонауковий діалектичний метод пізнання, при якому об'єкт дослідження вивчається як динамічна система в процесі свого розвитку. Системний підхід використано при запровадженні пропозиції щодо формування кластеру будівельного виробництва. Абстрактно-логічні методи дослідження застосовані для теоретичного узагальнення та формулювання висновків, монографічні – при вивченні передового досвіду державного регулювання інноваційного розвитку. Також дослідження базується на нормативно-правових і господарських документах, розробках науково-дослідних установ та вчених-економістів.

Результати. В процесі проведеного дослідження виконано узагальнення методологічних основ макроекономічного регулювання інституційних змін в будівельній галузі у напрямку її інноваційного розвитку. З'ясовано основні першопричини необхідності стимулювання інноваційного розвитку будівельної сфери національної економіки. Здійснено аналіз впливу взаємодії інституцій державного та ринкового регулювання на розвиток кластерів будівельного виробництва. Доведено, що будівельна сфера не може функціонувати, як саморегульована система, тобто існують об'єктивні причини для створення об'єднань, які здатні стимулювати інноваційний розвиток. Запропоновано створення Державного фонду регіонального розвитку, який об'єднає інституції сфери будівництва у інноваційно-спрямовану модель розвитку.

Наукова новизна. Розкрито роль і місце держави в регулюванні інноваційного розвитку будівництва. Запропоновано модель взаємодії інституцій різних рівнів, яка призведе до ефективного інноваційного розвитку будівельної сфери національної економіки.

Практична значущість. Запропоновано до запровадження створення Державного фонду та агенцій фонду регіонального розвитку, які повинні виконувати функції замовника-інвестора інноваційних будівельних проектів, новітнього будівельного обладнання, передових будівельних матеріалів. Розглянуто матрицю взаємодії учасників будівельної сфери за участю нових інституційних структур.

Ключові слова: економічний розвиток, інституційні зміни, будівельна сфера, інноваційний розвиток.

Semenov V.F., Chekulaeva O.D. INSTITUTIONAL REFORMS AND INNOVATION DEVELOPMENT OF BUILDING SPHERE OF NATIONAL ECONOMY

Purpose. The purpose of the article – to study the interaction of government agencies with market mechanisms to influence the construction sector of Ukraine, to propose a model of interaction between institutions of different levels that will enhance the innovative development of the construction sector of the economy.

Methodology of research. Theoretical and methodological basis of this study represent general scientific methods and knowledge of special economic phenomena and processes. Methodical bases of this study is dialectical method of cognition, in which the object of the research study as a dynamic system in the process of development. The systems approach used in implementing the proposals for the formation of cluster building process. Logical methods used for theoretical generalizations and conclusions, monographs – the study of government regulation of innovation development. Also, the study is based on the legal regulatory and economic instruments, development of research institutions and academic economists.

Findings. In the course of the research done generalization methodological foundations of macroeconomic regulation of institutional reforms in the building industry in the innovative development. It was found necessary to stimulate the root causes of major innovation of the building sector of the national economy. The analysis of the impact of the interaction of the state institutions and market regulation of the development cluster of building. It is proved that the building industry can not function as a self-regulatory system, that there is any objective reasons to making associations that can stimulate innovation development. A creation of the State Regional Development Fund, which will bring together institutions in the sphere of building innovation-oriented development model.

Originality. Proposed the role and place of state regulating in the innovative development of building. Offered the model of interaction between institutions at different levels, which would lead to effective development of innovation the building sector of the national economy.

Practical value. An introduction to the State Fund and the Fund for Regional Development Agencies, which should serve as an investor innovative building projects, the modern construction equipment, the advanced building materials. We propose the interaction of participants the model building sector with new institutional structures.

Key words: economic development, institutional reforms, the building sector, innovation development.

Семенов В.Ф., Чекулаева О.Д. ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ И ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ СТРОИТЕЛЬНОЙ СФЕРЫ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Цель. Цель статьи – исследовать и предложить такую модель взаимодействия институтов различных уровней, которая приведет к эффективному инновационному развитию строительной сферы экономики страны.

Методика исследования. Теоретическую и методологическую основу данного исследования составляют общенаучные и специальные экономические методы познания явлений и процессов. Методической основой данного исследования является общенаучный диалектический метод познания, при котором объект исследования изучается как динамическая система в процессе своего развития. Системный подход использован при внедрении предложения по формированию кластера строительного производства. Абстрактно-логические методы исследования применены для теоретического обобщения и формулирования выводов, монографические – при изучении передового опыта государственного регулирования инновационного развития. Также исследование базируется на нормативно-правовых и хозяйственных документах, разработках научно-исследовательских учреждений и ученых-экономистов.

Результаты. В процессе проведенного исследования выполнено обобщение методологических основ макроэкономического регулирования институциональных изменений в строительной отрасли в направлении ее инновационного развития. Выявлены основные первопричины необходимости стимулирования инновационного развития строительной сферы национальной экономики. Осуществлен анализ влияния взаимодействия институтов государственного и рыночного регулирования на развитие кластеров строительного производства. Доказано, что строительная

сфера не может функционировать, как саморегулирующаяся система, то есть существуют объективные причины для создания объединений, которые способны стимулировать инновационное развитие. Предложено создание Государственного фонда регионального развития, который объединит институты сферы строительства в инновационно-направленную модель развития.

Научная новизна. Раскрыта роль и место государства в регулировании инновационного развития строительства. Предложена модель взаимодействия институтов различных уровней, которая приведет к эффективному инновационному развитию строительной сферы национальной экономики.

Практическая значимость. Предложено к внедрению создание Государственного фонда и агентств фонда регионального развития, которые должны выполнять функции заказчика-инвестора инновационных строительных проектов, нового строительного оборудования, передовых строительных материалов. Рассмотрена матрица взаимодействия участников строительной сферы с участием новых институциональных структур.

Ключевые слова: экономическое развитие, институциональные изменения, строительная сфера, инновационное развитие.

УДК 316.422:622.3(574/477)

*Давлетбаева Н.Б.,
к.э.н., доцент, зав. кафедрой «Менеджмент предприятий»,
Карагандинский государственный технический университет*

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ИННОВАЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ В РЕГИОНАЛЬНЫХ СИСТЕМАХ КАЗАХСТАНА И УКРАИНЫ

Постановка проблемы. Как показывает мировой опыт, стабильный экономический рост может быть достигнут только на инновационной основе при активном использовании современных научно-технических достижений. Лишь в этом случае реализуемы шансы на высокое качество роста, ресурсосбережение, эффективность производства, выпуск конкурентоспособной на внутренних и мировых рынках продукции. Однако количество отечественных инновационно активных предприятий невелико и даже падает. И неудивительно, что в странах СНГ создается мало образцов новой техники с использованием лицензий, патентов и других средств правовой защиты объектов интеллектуальной собственности. Необходимо к тому же отметить, что многие из этих объектов не находят применения в производстве, морально стареют и обесцениваются. В этой связи особую значимость приобретает проблема сравнительного анализа инновационной активности в схожих региональных системах в Казахстане и Украине.

Анализ последних исследований и публикаций. Теоретические и практические аспекты развития в Казахстане адекватного требованиям индустриально-инновационного развития региональной инновационной политики, в части необходимости развития региональной инновационной системы рассматривались в публикациях российских ученых С. Ясина [1], Л. Гохберга [2], казахстанских ученых У. Баймуратова [3], М. Кенжегузина [4], Ф. Днишева [5], А. Таубаева [6], однако непосредственно сравнительного анализа инновационной деятельности региональных систем не проводилось.

Без надежной региональной инновационной системы, стабильных источников и действенных финансово-инвестиционных стимулов инновационные проекты и программы на уровне регионов останутся на уровне «бумажных проектов». По большому счету, в современном Казахстане до сих пор отсутствует, как таковая, региональная инновационная стратегия и тактика, не говоря уже о финансовой стороне инновационной политики. Настало время для разработки и реализации долгосрочной научно-обоснованной региональной инновационной политики и эффективного финансового механизма ее реализации, так как существующая система финансирования внутренних и инвестиционных (капитальных) затрат научно-инновационной деятельности не удовлетворяет приоритетам